

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs III. De personis instituendis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

institutio invalida valido edicto: citat pro hoc Rotam. Item intelligenda sunt, dum edictum & subsequens institutio sunt valida; si enim institutio fuisset invalida; puta, quia precipitata, vel facta contra mentem fundatoris, non esset attendenda; nec ullum præstaret impedimentum, quò minus veniens post elapsum terminum edicti, & subsequens talem invalidam institutionem præstare possit. Similiter edicto existente nullo, inde quoque; inficeretur institutio, res profus reputaretur adhuc integra, & deberet admitti, qui se opponeret. Lott. num. 54. & 55.

PARAGRAPHVS III.

De Personis instituendis &c.

Questio 193. Quando in potestate institutoris sit gratificari uni ex præsentatis præ alio?

1. Respondeo primò: aliter non est locus gratificationi, quàm dum vota sunt æqualia. Lott. l. 2. q. 11. num. 134. juxta text. c. cum autem, de jure patronatus.

2. Respondeo secundò: ex pluribus præsentatis ab eodem patrono æquè dignis liberum est institutori instituire, quem maluerit. Castrop. cit. d. 2. p. 9. num. 1. Barb. de potest. Episc. p. 2. alleg. 72. num. 199. juxta cit. c. autem, & à tali gratificatione non datur appellatio. Corrad. l. 4. c. 6. n. 56. citans Fusc. de visit. l. 2. c. 10. num. 3. Vivian. l. 10. c. 4. num. 9. Lott. l. 2. q. 51. num. 47. cum, ut Lott. talis gratificatio pendeat à libera facultate Episcopi. Idem dicendum videtur, nimirum quòd institutor gratificari possit uni ex pluribus æquè dignis præsentatis æqualiter, seu in æquali numero suffragiorum à diversis patronis; sic supponunt Lott. loc. cit. Corrad. & Castrop. & expressè tenet Less. cit. c. 34. n. 33. contra Pirh. ad tit. de jurep. n. 100. ubi ait: nequidem in hoc casu posse institui etiam digniorem; eò quòd neutra præsentatio sit valida; cum ad validam præsentationem requiritur, ut facta sit à majori numero patronorum, & ut in discordia præsentatus non solum majoribus adjuvetur meritis, sed etiam plurium approbetur consensu, juxta cap. quoniam; Possè tamen adhuc uni præ altero gratificari in hoc casu, si patroni ab initio convenissent, præsertim sub juramento, se non variaturos, nec alium præsentaturos.

3. Respondeo tertio: dum ex æqualiter præsentatis, sive ab uno, sive à diversis patronis, alius alio est notabiliter dignior, non est locus gratificationi; sed tenetur tunc (etiam sub mortali, ut expressè Vivian. de jure patronatus. l. 16. c. 9. num. 5. apud Corrad.) instituire digniorem. Pirh. loc. cit. Corrad. l. 4. c. 6. num. 51. Barb. loc. cit. nu. 200. Roch. v. honorificum. q. 15. Azor. p. 2. l. 6. c. 22. q. 14. Lopez. &c. quos citat & sequitur Castrop. num. 3. Argumento c. si forte. d. 63. ubi præcipitur Metropolitanò præferre electionem dignioris, non ob aliam rationem, quàm quia maximè decet, ut in jure æquali electionis præferatur is, qui Ecclesiæ utilior & convenientior est; quæ ratio, cum in institutione æqualiter locum habeat; idem de ea affirmari debet: contrarium sentientibus Jo. And. Host. Cardin. & aliis in cap. cum autem. apud Castrop. eà nixis ratione; quòd neque jure positivo, neque naturæ obligetur ad hoc institutor: non

jure positivo; quia id nullibi cautum in eò reperitur; citatus autem textus c. si forte. loquitur tantum de electione Episcoporum: non natura, quia ex majore vel minore dignitate non competit præsentatis jus aliquod speciale ad beneficium. Quòd si tamen idoneus magis idoneo prælati fuerit & institutus, tenebit institutio, magis idoneo tamen non appellante. Corrad. num. 52. citans Rot. Porro non statim censendus dignior, qui sanctior & doctior; sed qui juxta munus & rem, cui præficiendus, est aptior. Corrad. cit. num. 52. ex Vivian. loc. cit. sic quoad dignoscendum hanc majorem dignitatem qualitas originis debet præferri extraneo, & diocesanus non diocesano magis idoneo. Corrad. loc. cit. num. 54. citans c. nullus. & ibi Gl. d. 61. Mandos. ad reg. 16. q. 43. n. 3. Marc. Anton. Variar. resol. l. 1. resol. 104. n. 2. &c. & quod potius oriundis, quàm externis conferenda sint beneficia, ait Covar. q. pract. c. 35. num. 5. Paris. de resign. l. 4. q. 7. num. 1. Gonz. ad reg. 8. gl. 9. §. 1. n. 37. &c. apud Corrad. item præferendus actu sacerdos non sacerdoti, maximè, cum Capellania habet annexum onus legendi missas; etsi enim ea per hoc non sit sacerdotalis (possunt enim missæ illæ legi per alium) reddit tamen illum magis idoneum præ non sacerdote. Corrad. ibid. ex Vivian. ubi ante num. 9. & Garc. p. 7. c. 9. num. 11. Item pauper præferendus diviti, præsertim si pauper sit nobilis. Corrad. num. 53. ex eodem Viviano. Præferendus tamen dives pauperi, ubi Ecclesia debitis onerata. Corrad. ex Vivian. & Barb. alleg. 72. num. 205. siquidem ut gl. in c. constitutus. v. impositam. de appell. per manus divitum Ecclesiæ sustentantur, & augentur; à Clericis pauperibus sæpe spoliantur, pro sublevandis eorum familiis; & ut gl. in cit. c. ex literis. de pignore, bona prælati sunt hypotheca Ecclesiæ, si malè administrantur; & in prælato paupere Ecclesia caret refugio talis hypotheca; Quas gl. offas refert Felin. in c. ad aures. num. 1. de rescriptis. Item præferendus est, qui est de linea fundatoris, etsi id fundator expressè non requisierit. Corrad. loc. cit. citans c. bona. de postul. & ibid. Abb. in præl. & Vivian. ubi ante. num. 11. & citam ab eo Rotam in Romana Capellania. 15. Jan. & 15. Martii 1564. Item cæteris paribus potens præferendus est impotenti; quia melius potest Ecclesiam conservare. Corrad. n. 55. citans Gl. & Abb. in c. constitutus. de appell. sic præferendus non beneficiatus beneficiato (maximè tante decreto Trident. sess. 24. c. 17. quòd singulis personis singula sint conferenda beneficia) etiam si beneficiatus talis paratus esset petere dispensationem super pluralitate beneficiorum; cum ille magis sit idoneus, qui non eget quàm qui eget dispensatione. Corrad. n. 56. & n. 5. citans Decium conf. 542. n. 14. & Seraph. decis. 767. n. 1. & non egens dispensatione sit habilis de jure communi; egens autem dispensatione per viam dispensationis & privilegii potentius autem sit jus commune, quàm privilegium. Corrad. ibid. n. 54. citans Vivian. in c. 9. n. 29.

4. Quæ cum ita sint, debet institutor præferre præsentationem magis rationabiliter factam; cum gratificatio sit facienda cum judicio rationis; ac proinde attendere debet & cogitare, meliorem electionem seu præsentationem debuisse & potuisse facere clericum, quàm laicum; Corrad. ibid. ex Lamb. p. 3. l. 2. a 17. n. 6.

5. Denique hic observandum ex eodem Corrad. n. 57. & seq. circa hanc gratificationem, sæpe haberi recursum ad sedem Apostolicam; ex parte illius, qui

scit

fit se presentatum à medietate patronorum, pe-
tendo ab eadem Sede provisionem cum derogatio-
ne pro altera medietate (si enim orator non expref-
serit presentatum esse alium à medietate, provisio
Apostolica erit nulla) cum clausula preservativa
juris tertii dummodo tempore data presentium non sit in
eodem beneficio alteri jus questum: quòd si autem ante
obtentam gratiam Apostolicam alter ex presentatis
à medietate esset institutus, & gratificatus ab
Ordinario, perinde esset, ac si solus fuisset presenta-
tus, unde posterior provisio apostolica obtrata ab
altero presentato ab altera medietate ei non suffra-
garetur.

6. Observandum etiam ex eodem n. 59. hujus-
modi gratificationis negotium locum non habere
in beneficiis liberæ collationis; dum illa esset si-
multanea Episcopi & Capituli, vel inter alios, &
casus daretur, quòd Episcopus uni, capitulum alteri
contulisset; tunc enim neutra valeret collatio ex
eo, quòd ad invicem se impedirent, ut Gonz. ad reg.
8. gl. 45. n. 58. de quo vide Corrad.

*Questio 194. An, & quando Institutor possit
instituire alium à presentatis?*

1. Respondeo primò in genere: non posse Epi-
scopum legitime factà presentatione idonei,
vel idoneorum non presentatum instituire; seu ei
liberè conferre beneficium, constat ex saepe dictis.

2. Respondeo secundò in specie: si duo sint à di-
versis patronis presentati, nec appareat in presen-
tatione inæqualitas, non posse adhuc tunc Episco-
pum instituire tertium aliquem, tanquam proba-
bilis tradit Castrop. loc. cit. n. 4. contra Sylv. v. jus-
patr. q. 8. Vafq. Opusc. de benef. c. 2. §. 1. dub. 5. n. 16. A-
zor. p. 2. l. 6. c. 21. q. 19. censentes contrarium, eò,
quòd nullo jure cogatur Episcopus instituire al-
ter utrum ex presentatis; cum patroni in presentan-
do non sint concordēs, quorum sententiam reputat
probabilem Less. loc. cit. n. 33. rationem dat Castrop.
quòd, sicut in Electione non potest contem-
nere electos, & alium non electum confirmare, ut constat
ex c. si forte. d. 63. ubi committitur Metropolitanò
in pari electione præferre digniorem, & cavetur fie-
ri ordinario illius, qui non fuit postularus; sic etiam
non possit presentatos contem-
nere, & alium non
nominatum instituire ob eandem rationem; ne scilicet
populus beneficiatum non optatum contem-
nat, aut oderit; Idem cum Castrop. tenet Pirh. de jure
patr. n. 100. hoc etiam addens, sive presentati æqua-
liter sint æquè digni, sive unus altero dignior, ad-
huc non posse institui tertium intra tempus à jure
datum ad presentandum; quia quamdiu hoc tem-
pus elapsum non est, non devolvitur collatio ad E-
piscopum; sed debere moneri patronos, ut variant;
Quòd si patroni constituisent, ab initio præferim,
sub juramento, se non variaturos, nec alium presen-
tatu-
ros; eò quòd tunc tali conventioni contraveni-
re nequeant, posse Episcopum instituire tertium, et-
iam si datum tempus ad presentandum non sit ad-
huc elapsum; verum ut dictum q. precedentis; alio niti-
tur fundamento; nimirum quòd talis presentatio
facta in discordia cum paritate votorum non sit va-
lida.

3. Respondeo tertio: posse tamen Episcopum be-
neficium conferre liberè tertio, dum ex duobus le-
gitime & æqualiter presentatis alterum prælegere
nequit sine scandalo. Lott. l. 2. q. 6. n. 27. juxta c. quo-
niam in quibusdam, quod tamen intelligitur non de
scandalo simplice seu lite, neque de scandalo juris;

sed de scandalo facti, & quidem atroci, & cui Ju-
dex occurrere nequeat; Lott. ibid. juxta declaratio-
nem Lapi, alleg. 78. n. 15.

*Questio 195. Quis institui debeat ex pluri-
bus, sive simul sive successivè presentatis in-
æqualiter, hoc est, non habentibus paria pa-
tronorum suffragia?*

1. Respondeo presentatus à pluribus, si habilis
est, debet præferri aliis, & institui. Lott. l. 2. q.
11. n. 132. Less. l. 2. c. 34. n. 33. Corrad. l. 4. c. 6. num. 44.
cum communi juxta c. quoniam de jure patronatus,
proceditque id ipsum, etiam si presentatus à minore
parte patronorum, haberet majores qualitates, seu
esset magis habilis præ presentato à majore parte.
Lott. ibidem. citans Lamb. l. 2. p. 3. q. 4. n. 1. Garc. p. 9. c.
2. n. 257. Gut. ier. qq. can. c. 11. n. 20. & Rotam. in Pam-
pilon. Parochialis. 26. Julii. 1626. Unde & presentatus
à majore parte patronorum solus debet subijci exa-
mini. Lott. ibidem. n. 133. juxta eandem Rotæ decis.
in qua declaratum, injustè processisse Ordinarium
stante inæqualitate votorum, qui utrumque presen-
tatum jussit examinari.

2. Respondeo secundò in specie: si duo sint pa-
troni, clericus & laicus; uterque presentavit Ti-
tium, laicus paulò post variat, addendo Cajum, Ti-
tius est instituendus; quia habet suffragium & à cle-
rico & à laico patrono, Cajus à solo laico. Pirh. ad
tit. de jure patronatus, n. 100. Castrop. cit. p. 9. n. 6. ci-
tans Abb. in c. cum autem de jure patronatus. nu. 4. Ti-
raq. de primog. q. 17. opin. 2. n. 5. Barb. p. 3. de pot. Ep. ab-
leg. 72. n. 166. & 198. Procedit id ipsum, etiam si præ-
sentatus à laico & Ecclesiastico sit minus idoneus,
quam alter presentatus à solo laico; quia non ex di-
gnitate presentati, sed ex presentatione ipsa jus
acquiritur; dignitas autem spectatur maxime, dum
in presentatione est æqualitas. Castrop. loc. cit.

3. Respondeo tertio: presentatus tamen habilis à
minore parte præferendus est, & instituendus præ
presentato inhabili à majore parte; eò quòd hujus
presentatio perinde habetur, ac si non fuisset facta;
Corrad. l. 4. c. 6. num. 2. citans c. dudum. de elect. & ibi.
Abb. ult. notat. & Roch. h. r. v. honorificum. q. 16. n. 34.
& Rot. decis. in una Pampilon. beneficii. 13. Jan. 1591.
quam recitat Garc. p. 9. c. 3. n. 88.

*Questio 196. Quid si presentetur habens
jam beneficium incomparabile cum eo, ad
quod presentatur?*

Respondeo: illum non posse institui à Superiore
(intellige, nisi prius dimiserit) sed debet illum
Superior habens jus instituendi remittere ad Sedem
Apostolicam pro utriusque beneficii retentione.
Nec obstat, quòd jura loquantur hac in parte solum
de collatione, quæ debet esse libera sine conditio-
ne; cum certum sit, idem esse in institutione, quæ
in hoc pari passu ambulat cum collatione. Corrad.
l. 4. c. 6. n. 28. citans Roch. & Rotam.

*Questio 197. Quis instituendus, dum unus
presentatus est ab existente in quasi possessio-
ne presentandi, alter autem à proprietario;
unus à pupillo, alter à tutore, unus à marito,
alter ab uxore?*

Respondeo ad hoc responsum satis suprà, ubi ac-
tum, ad quem spectet jus presentandi.